

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Koziegłowy na lata 2024 - 2026

Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Dziecko i rodzina wymagają szczególnego wsparcia, troski i ochrony. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest naturalnym i niezastąpionym środowiskiem rozwoju dziecka. Zdarza się jednak, że funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci oraz skutecznie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. W sytuacji, gdy dobro dziecka jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Działania służb i instytucji powołanych na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, winna być kompleksowa i obiektywna.

Do zadań własnych gminy należy m.in. tworzenie 3-letniego programu wspierania rodziny. Gminny Program wspierania rodziny na lata 2024-2026 został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jest strategicznym dokumentem Gminy Koziegłowy mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystując zasoby gminne.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy na lata 2019-2025

Organizacja wspierania rodziny

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT
· Profilaktyka – wspieranie rodziny · Asystent rodziny · Placówki wsparcia dziennego · Rodziny wspierające · Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz	· Piecza zastępcza i instytucjonalna · Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej · Adopcje · Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka

dziecka	·Placówki opiekuńczo-wychowawcze ·Usamodzielnienie ·Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator) ·Rodziny pomocnicze
---------	--

Zadaniem ustawowym gminy jest wprowadzenie asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną przeżywającą trudności. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym celem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Nienormowany i elastyczny czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej diagnozie środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy również współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, albo w rodzinnym domu dziecka.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Diagnoza społeczna

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy objętych wsparciem Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Na dzień 31.12.2023 r. Gminę i Miasto Koziegłowy zamieszkiwało 14 011 osób. Liczba osób którym przyznano decyzję świadczenia z pomocy społecznej wyniosła 321 osób z 254 rodzin.

Głównym powodem udzielania pomocy było:

potrzeba ochrony macierzyństwa: 9

w tym wielodzietność: 8

bezrobocie: 96

niepełnosprawność: 166

długotrwała lub ciężka choroba: 45

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem: 13

w tym rodziny niepełne: 11, rodziny wielodzietne: 2

W gminie obserwuje się, podobnie jak w całym kraju takie problemy takie jak: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegany jest kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym nie tylko dzieci i młodzieży, ale także wielu rodziców. Związane to jest często z innymi problemami występującymi w rodzinie. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym.

Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy istnieją również osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część tych osób podlega uzależnieniu głównie od alkoholu.

Brak jest wiarygodnej statystyki dotyczącej tego problemu, jednak z obserwacji wynika, że jest to problem destrukcyjnie wpływający na życie rodzinne.

Należy pozytywnie ocenić wprowadzenie programu 500+ oraz innych świadczeń wspierających rodziny wychowujące dzieci, dzięki którym sytuacja w rodzinach w ostatnich latach znacznie się poprawiła. Przyczyniło się to w znacznej mierze do ograniczenia ubóstwa przede wszystkim w rodzinach wielodzietnych.

Na podstawie danych opracowanych na podstawie sprawozdań oraz informacji uzyskanych od pracowników GMOPS wynika, że w latach 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przedstawia się podobnie. Ważną rolę w pracy z rodziną pełni asystent rodziny, który udziela wsparcia w znacznie szerszym wymiarze aniżeli pomoc oferowana w ramach pracy socjalnej. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin z którymi w poszczególnych latach pracował asystent rodziny.

Rok	Liczba rodzin objętych pracą asystenta	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci w rodzinach
2021	11	43	22
2022	15	47	25
2023	16	52	27

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Koziegłowy na lata 2024-2026 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu Gminy Koziegłowy, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze, opracowaną m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł: ewidencji ludności Urzędu Gminy i Miasta w Koziegłowach, rejestrów i sprawozdań Gminno – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie, danych z Komisariatu Policji w Koziegłowach.

Czas realizacji Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2024-2026

Adresaci Programu

Rodziny z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cel główny

Wspieranie rodzin z terenu Gminy i Miasta Koziegłowy przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe

1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.
3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.
5. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodziną.

Realizatorzy Programu

- Gminno – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach,
- Urząd Gminy i Miasta Koziegłowy,

- Instytucje i organizacje prowadzące działania na rzecz dziecka i rodziny,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Myszkowie,
- Placówki Oświatowe z terenu Gminy i Miasta Kozięglowy ,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja w Kozięglowach ,
- Sąd Rejonowy i Prokuratura w Myszkowie,
- Kuratorzy Sądowi w Myszkowie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury w Kozięglowach.

Harmonogram realizacji Programu

Harmonogram realizacji programu przedstawia poniższa tabela.

Zadanie i działanie	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Źródła finansowania
1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin			
systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GMOPS	GMOPS Kozięglowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności	GMOPS Kozięglowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
prowadzenie pracy socjalnej, polegającej na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.	GMOPS Kozięglowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.			
zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	GMOPS Kozięglowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
finansowanie dzieciom dożywiania w szkole	GMOPS Kozięglowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia	GMOPS Kozięglowy, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.			
wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem	GMOPS Kozięglowy,	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne

rodziny			
podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej	GMOPS Koziegłowy, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, umożliwienie dostępu do poradnictwa psychologicznego	Placówki oświatowe, Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
4. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.			
zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej	GMOPS Koziegłowy,	2024-2026	środki własne,
prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową	GMOPS Koziegłowy, Placówki oświatowe, Policja, Kuratorzy sądowi, Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne
5. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodziną.			
podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach	Wszyscy realizatorzy Programu wg. potrzeb własnych	2024-2026	środki własne, środki zewnętrzne

Przewidywane rezultaty programu

- podniesienie bezpieczeństwa bytowego i zdrowotnego rodziny,
- zapobieganie rozpadowi rodziny i umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej z powodów socjalno-bytowych,
- podniesienie umiejętności rodzicielskich oraz poprawa zdolności wychowawczych rodziców,
- promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych,
- wszechstronna i systemowa pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Finansowanie Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 będzie finansowany z następujących źródeł:

1. Budżet Gminy Koziegłowy.
2. Dotacje budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych.
3. Środków finansowych uzyskanych w ramach resortowych programów osłonowych.
4. Środków finansowych pozyskanych w ramach środków zewnętrznych – projekty unijne.

Sposób sprawozdawczości i monitoringu realizacji Programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z wykonania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich Wojewodzie.

Monitoring Programu będzie prowadzony corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym dokumencie.

Wskaźniki do realizacji projektu:

1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną.
2. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo w których prowadzona jest praca socjalna.
3. Liczba wywiadów środowiskowych przeprowadzonych w rodzinach przeżywających trudności.
4. Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej GMOPS Koziegłowy.
5. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole.
6. Liczba asystentów rodziny.
7. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.
8. Liczba założonych procedur Niebieska Karta.
9. Liczba rodzin z dziećmi w których prowadzony jest monitoring w ramach procedury Niebieska Karta.
10. Liczba rodzin objętych wsparciem kuratora.
11. Liczba wniosków złożonych do Sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci.
12. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach zorganizowanych w ramach czasu wolnego.
13. Liczba dzieci korzystających z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.
14. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Zakończenie

Gminny Program Wsparcia Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z Gminy Koziegłowy. Współczesnym rodzinom towarzyszą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, które rzutują na prawidłowy rozwój dziecka. Dlatego niezwykle ważne jest umacnianie rodzin i przeciwdziałanie ich dysfunkcyjności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu nim wszechstronnej pomocy.

PRZEWODNICA RADY
Gminy i Miasta Koziegłowy

Joanna Kołodziejczyk

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwycięzania ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu i innych jednostek zajmujących się i pracujących z rodziną. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Gminy i Miasta Koziegłowy

Joanna Kołodziejczyk